

Hra na violu

Charakteristika

Viola je součástí rodiny smyčcových hudebních nástrojů. V orchestru, smyčcových souborech a komorní hře slouží jako střední altový hlas. V současné době se stále více uplatňuje jako svébytný sólový nástroj. S výukou na violu je možné začít již v šesti letech. Škola disponuje v archivu kvalitními nástroji všech velikostí, které je možno dle potřeby žákovi zapůjčit. Hra na smyčcové nástroje rozvíjí psychické a intelektuální dovednosti dítěte. Při hře zapojuje a rozvíjí jemnou prstovou motoriku, učí se koordinaci těla a rukou, koncentraci a rozvíjí volní vlastnosti. Vedle sólové hry se hráči uplatňují v komorní, souborové a orchestrální hře. Výuka nabízí dětem možnost veřejně se představit na školních interních koncertech i mimoškolních akcích (vernisáže, vánoční besídky v domovech pro seniory, apod.) a v soutěžích.

Učební osnovy

PŘÍPRAVNÉ STUDIUM

Žák:

- seznamuje se s nástrojem a probouzí v sobě zájem o hru na violu
- umí pojmenovat základní části violy a smyčce
- dokáže popsat nástroj, pojmenovat jeho jednotlivé části
- orientuje se v notovém zápisu prázdných strun
- zvládá základní návyky v držení smyčce a violy
- dbá o uvolněnost obou paží
- hraje různými částmi smyčce na prázdných strunách
- hraje jednoduchá cvičení a písně v 1. nebo 3. poloze na jedné či více strunách pizzicato nebo arco

1. ROČNÍK

I. STUPEŇ

Žák:

- podrobněji se seznamuje s částmi violy a smyčce
- učí se základní péči o nástroj – napnutí a povolení žíní, nasazení pavouka, čištění strun od kalafuny, kalafunování smyčce, funkce doladovačů, uložení do pouzdra
- orientuje se v altovém klíči
- při hře správně uvolněně stojí, provádí samostatně usazení nástroje a jeho správné držení
- zná funkce levé paže a uchopení violy ve výchozí poloze
- vede smyčec rovně při hře u žabky, středem, u špičky a při hře celým smyčcem
- ovládá zásady kladení prstů na hmatníku v první nebo ve třetí poloze dle zvoleného prstokladu (dur/moll)
- ovládá hru krátkých, jednoduchých smyků
- kombinuje hru celým smyčcem a jeho polovinami
- orientuje se v notovém zápisu v 1. nebo 3. poloze
- zvládá drobná cvičení z probírané školy
- hraje z paměti jednoduché skladbičky nebo lidové písně

2. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • navazuje na získané dovednosti z 1. ročníku jejich opakováním a prohlubováním • drží nástroj správným způsobem • ovládá základní smyky – détaché, jednoduché legato, staccato • ovládá hru v durovém i mollovém prstokladu a jejich vzájemné kombinace v první nebo ve třetí poloze, tyto základní prstoklady rozezná v notovém zápisu • rozlišuje základní dynamické rozdíly: p, mf, f, pěstuje smysl pro rytmus v různých tempech • učí se posuzovat svoji intonaci a tříbí sluchovou kontrolu • uplatňuje nové prstoklady v etudách, stupnicích a v přednesových skladbách • hraje z paměti lidové písně a skladby lehčího charakteru apod., zahraje durovou stupnici a akord přes jednu oktávu	

3. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • dobře se orientuje v dosud probraných prstokladech dur a moll • neustále zlepšuje svoji orientaci v notovém zápisu • zvládá smyk staccato a propojuje jej se smyky detaché a legato, ovládá hru dalšího prstokladu dle zvoleného postupu • rozšiřuje dynamickou škálu – piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo • zvyšuje pohyblivost prstů levé ruky pomocí prstových cvičení a trylků, připravuje se na nácvik vibrata uvolněnou levou paží • rozpozná intonačně čistý tón a je schopen vlastní intonační korekce při souhře s jiným nástrojem • ovládá hru drobných etud • zlepšuje svoji hudební paměť studiem přednesových skladeb z paměti	

4. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • vzájemně propojuje hru v různých prstokladech v první poloze • čte a hraje v altovém klíči • nacvičuje některé vyšší polohy, především třetí, s použitím hladkých výměn poloh • pečuje o kvalitu a krásu tónu studiem různých smykových cvičení a soustředěným sebesposlechem • zabývá se nácvikem vibrata na dlouhých tónech a jeho použitím ve vhodných skladbách • kombinuje smyky detaché, legato, staccato v rychlejších tempu a je schopen hry řadového staccato v pomalém tempu • zvládá vybrané durové a mollové stupnice a rozložené akordy v rozsahu dvou oktáv • hraje složitější rytmické útvary (trioly, tečkovaný rytmus, atd.) • interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností • snaží se o vlastní muzikální projev a uplatňuje ho v přednesových skladbách • učí se souhře v komorním souboru, umí naladit nástroj pomocí kolíčků a doladovačů	

5. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • pokračuje ve studiu poloh a jejich výměn při hře durových a mollových stupnic a kvintakordů, v etudách a přednesových skladbách • studuje některé základní dvojhmaty, hlavně ve spojení s prázdnými strunami • zabývá se smyky spiccato, staccato, řadové staccato, martelé, portamento apod. • pěstuje smysl pro přesný rytmus a vystižení předepsaného tempa • rozvíjí zpěvný tón a další výrazové složky hry • učí se správně interpretovat melodické ozdoby různých hudebních stylů • zná zápis a způsob provedení přirozeného flažoletu • hraje skladby většího rozsahu • je schopen hry z listu • uplatňuje své dovednosti v některém školním souboru nebo orchestru • dokáže vyměnit strunu, namazat kolíčky, srovnat kobylku	

6. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: - orientuje se v notovém zápisu včetně třetí polohy a ovládá teoreticky i prakticky intervaly - studuje základní dvojhmaty (tercie, sexty, oktávy) - upevňuje intonační jistotu a představivost při hře v polohách - hraje stupnice na jedné struně v různých prstokladových kombinacích - zahraje dur a moll stupnice a rozložený kvintakord v různých smykových a rytmických kombinacích přes tři oktávy - dbá na sluchovou kontrolu - věnuje pozornost kvalitě tónu, cvičí hudební paměť, rozvíjí schopnost samostatného studia - zahraje z listu složitější skladby, rozezná základní členění skladeb - uplatňuje se při souborové hře, kde je schopen sebekontroly intonační a rytmické	

7. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: - čte a hraje v altovém klíči, pohotově čte a hraje při přechodu do G klíče - propojuje zkušenosti nabyté v předchozích letech studia, používá je v praxi - dbá na intonační čistotu a je schopen rytmické sebekontroly - orientuje se ve složitějších smykových variantách, hře v polohách i hře dvojhmatů - interpretuje přednesové skladby z různých stylových období - zahraje základní dur, moll stupnice a rozložený kvintakord v různých smykových a rytmických kombinacích přes tři oktávy - samostatně užívá vibráto dle svých individuálních dispozic - část skladby dokáže nastudovat samostatně s přihlédnutím k technické a výrazové stránce hry (výběr prstokladu, dynamika) - hra z listu složitějších skladeb Žák ukončí I. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.	

1. - 2. ROČNÍK	II. STUPEŇ
Žák: - prohlubuje své nabitě dovednosti a zkušenosti z předešlého studia - uplatňuje kvalitní výrazové stránky hry s dobrým tónem, výměnami smyku, vibrátem, dynamikou, agogikou a frázováním - umí porozumět zápisu a vyjádřit jej - samostatně nastuduje skladby různých stylových období a žánrů - věnuje větší časový prostor přednesovým skladbám, jejich pochopení a interpretaci, používá nahrávek vynikajících interpretů - na základě svých zkušeností a dovedností má vlastní názor na všechny druhy interpretací různých dějinných epoch a žánrů, dokáže jej prezentovat a obhajovat - rozvíjí hudební paměť, hraje v komorních nebo orchestrálních souborech, spolupracuje na vytváření společných interpretací - využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností k společným projektům	

3. - 4. ROČNÍK	II. STUPEŇ
Žák: - využívá volného pohybu levé ruky po celém hmatníku - uplatňuje ve hře široké spektrum různých druhů smyků - používá různé druhy vibráta - samostatně pracuje a řeší otázku nácviu a interpretace skladeb, pracuje s kvalitou a barvou tónu, vytváří vlastní řešení prstokladů, smykových a výrazových možností - seznamuje se se špičkovou interpretací skladeb všech období a získává tak prostor pro využití svých zkušeností, vědomostí a dovedností ke své originální interpretaci i pro vyhledávání a výběr vlastního repertoáru - má vlastní názor na všechny druhy interpretací různých dějinných epoch a žánrů, dokáže jej prezentovat a obhajovat - hraje v souborech nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb Žák ukončí II. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.	

Komisionální postupové a závěrečné zkoušky

Přípravná hudební výchova (PHV)	Žák zahraje na nástroj 2 skladby
--	----------------------------------

I.stupeň základního studia

1. ročník	Žák zahraje 3 skladby různého technického a výrazového charakteru
2. - 7. ročník	1/ Stupnice + akordy 2/ Etuda nebo technické cvičení 3/ Dvě kontrastní skladby různých stylových období dle výběru
7. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	3 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)

II.stupeň základního studia

1. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
2. ročník	3 kontrastní skladby různých stylových období
3. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
4. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	4 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)